

NARODNA STRAŽA

UREDNIŠTVO I UPRAVA: „NARODNA STRAŽA“
ŠIBENIK. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU. — NE-
BILJEŽOVANA SE PISMA NE PRIMAJU.

IZLAZI SVAKE SUBOTE

PRETPLATA „NARODNE STRAŽE“ IZNOSI GO-
DIŠNJE Kr. 150. — ZA INOZEMSTVO Kr. 240
OGLASI PO CIJENIKU.

POJEDINI BROJ Kr. 4.

Br. 25.

Šibenik, 24. lipnja 1922.

God. II.

NOVI IZBORNI ZAKON.

(Govor. nar. poslanika dra Hohnjeca, držan u Zakonodavnom Odboru
17. linja 1922).

Gospodo poslanici! Ideja demokracije zahtijeva, da se svemu narodu i svima njegovim članovima bez iznimke dade mogućnost, da po svojim izabranim zastupnicima po pojedinim korporacijama, a osobito u parlamentu sudjeluje pri zakonodavstvu i upravi države i pokrajina. Etični je postulat, koji izvire iz ideje demokratske države, da narod ne smije biti samo objekt vlade, koja mu dosuđuje samo pasivnu ulogu, nego da je narod subjekt državljanских prava i nosilac zakona. Zato pak kod zakonodavstva ne smije nijedan državljanin biti isključen. Pravo naroda, da bira svoje zastupstvo, jest izborno pravo. Po naravnom zakonu pripadato pravo svakom čovjeku kao takvom. Na to se mora obazirati objektivno izborno pravo, to jest one zakonske norme, koje uređuju aktivno izborno pravo pojedinih državljanina.

Zakonske norme, koje su predložene narodnoj skupštini kao novi izborni zakon, takve su, da ih moramo nazvati nedostojnim za državu 20. vijeka nakon svjetskog rata. Izborni zakon mora svim državljanima omogućiti i olakšati izborno pravo, a ne oduzimati ga ili otežavati. Predložene pak zakonske norme potpuno oduzimaju to pravo polovici državljanina, a od druge polovice velikom broju stvarno negiraju odredbama o kotarskim kandidaturama, o skrutiniji i količniku.

Gospodo! Konstatiram tu nada sve značajnu činjenicu, da godine 1922, po Kristovom rođenju postoji neka država, koja je moderna u tom smislu, jer je najnovijeg datuma, koja pak spada među moderne najstarijeg datuma po svojim nazadnjačkim zastarjelim zakonima, pa neka su ti zakoni tako novog datuma, da su jedva predloženi kao zakonski nacrt, što bi ga imao prihvatiti parlament. God. 1922. vodi se u našem parlamentu diskusija o izbornom zakonu, koji određuje, da je samo polovica državljanina nositeljica državljanских prava, dok je ženska polovica bez tih prava. Gospodo! To nije znak vremena, nego je tek dokaz za atavističko preziranje ženskog spola. Svi naši pokušaji, da bi ublažili, ako ne u cjelini odstranili, taj politički atavizam, bili su do sada bez uspjeha. Ne namjeravam ponavljati dokaza, što sam ih već toliko puta naveo. Neplodan bi bio taj posao, jer si gospoda od vladine većine kao junak Odisej protiv sirenskih glasova brižno začepuju uši. Samo bih si to dozvolio da kažem, da u tom pitanju i ranija naša država dapače iza reakcionarne Mađarske, koja je kod sada izvršenih izbora dala izborno pravo barem skoro milijun žena. (Dr. Radović: „A inače su odredbe mađarskog izbornog za-

kona veoma reakcionarne.“) Ja ne govorim o drugim odredbama mađarskog izbornog zakona, nego konstatujem samo spomenutu činjenicu i ništa drugo.

U tom pitanju nisu predložene nikakve promjene, da bi se popravio izborni zakon, stvoren od privremenog narodnog predstavništva. Sve promjene, što su predložene, znače temeljito pogoršanje izbornog zakona. Takvo pogoršanje znači ustanova dvostrukoga količnika. Kandidatske liste, koje ne dosegnu prvog visokog količnika, uopće ne dolaze u obzir pri podjeli mandata. Tim će biti manjim političkim skupinama zabranjen ulaz u parlament. Šta će takvi politički prognanici započinjati kod kuće? Takvo pogoršanje involvira dalje sistem kotarskih kandidatura. Gospodo! Tu moram izjaviti: ili — ili! Ili kotarski poslanici ili okružni poslanici! Kombinacija obadva sistema ne valja; mi vidimo, da je ta kombinacija i u našem zakonskom prijedlogu slabo ispala. Ako hoćete držati ideju kotarskih kandidatura, mora svaki kotar imati pravo, da ima poslanika. Po našem pak prijedlogu nemamo te garancije. Ostat će kotareva bez poslanika. Takav zakon sam pobija ideju, na koju se oslanja kao na temelj. Daljnja će posljedica te odredbe biti cijepanje kandidatskih lista, cijepanje glasova itd.

Ustav proglašuje načelo, da je pojedini poslanik ne samo zastupnik užega kruga, koji ga je izabrao, nego da predstavlja sav narod. Kako da se zastupnik razmjerno maloga kotara izabran na primjer od malog broja između ogromnog mnoštva sviju u državi predanih glasova, smatra za zastupnika cijele države?! Kako da zastupnik maloga kotara usredotoči svoj rad na cijelu državu, kad će biti posve ovisan od svojih kotarskih izbornika i vezan na vršenje njihovih mnogobrojnih kotarskih želja i zahtjeva? Tako gospoda iz vladine većine zatajuju Ustav, koji je njihovo dijete.

Sistem kotarskih kandidatura također se protivi odredbi Ustava u predstavništvu manjina. Ne radi se tu samo o narodnim, plemenskim ili vjerskim manjinama, nego i o političkim manjinama u okviru državnog naroda. Takve manjine mogu osigurati samo u većem okružju, a nikako ne u manjem kotaru. S kotarskim je kandidaturama više ili manje opet uveden sistem majorizacije, negiran po modernom sistemu proporcija.

Proporcionalni je sistem korektura nepotpunog računanja izbornog rezultata, koji je združen s odlukom o majoritetu. Pri majorizaciji ima dođuše mnogi glas svoj valjanost, ali nema nikakve vrijednosti za izbor kandidata. Ostaje za većinu mrtva

manjina. Vrijednost prava ne sastoji u valjanosti, nego u efikasnosti, djelotvornosti. Kod majorizacije igra svaka stranka u svakom izbornom kotaru va banque: sve ili ništa. Tako će biti također s našim kotarskim kandidaturama. Kako će se onda izvršiti ona odredba Ustava o manjinama?

Problem, kako da se svim glasovima dade vrijednost, i to ista vrijednost rješava proporcionalni sistem. Najprije je tu ideju branio i kušao popularizovati Englez Toma Hare god. 1859. Za tu su se ideju borili John Stuart Mill, Bluntschli, pl. Mohl i D' Hondt, koji je izumio poseban način za praksu. Proporcionalni je sistem uveden najprije u Danskoj, zatim u Belgiji i Švicarskoj i polako, osobito iza rata, više ili manje po svima državama. Čehoslovačka, čiji je izborni zakon jedan između najdemokratskijih na svijetu, ima trostruki skrutiniji. Drugi i treći skrutiniji ima tu zadaću, da se svi glasovi, koji su kod prvoga skrutinija ostali u korist pojedinih stranaka, pribroje iz sviju izbornih okružja cijele države te da se dosada još nedodijeljeni mandati razdijele po tome mjerilu među pojedine stranke. Kod drugog skrutinija se uzimaju u obzir samo one stranke, koje su barem u jednom izbornom

okružju dobile najmanje 20.000 glasova ili pak izborni broj (broj glasova, koji u tome kotaru otpada na jedan mandat). Ideja više skrutinija je bila primljena i uzakonjena godine 1905. u švicarskom kantonu Tesinu, zakonom od 22. oktobra 1919. u Belgiji, te kao mogućnost primljena u Njemačkoj u zakonu od 27. aprila 1920.

Takve zakonske norme imaju u izbornom pravu istinski kulturne države u Evropi. Naša država pak na polju političke kulture ne napreduje, nego nazaduje. Mi vidimo, da promjene, koje su predložene za zakon iz god. 1920., znače velik korak nazad. God. 1920. bio je izborni zakon primljen solidnim parlamentarnim putem. Bila je opešana debata u odboru i na plenarnim sjednicama. Sada će pak to kod nas ići po sistemu najkraćeg postupka pravim mašinskim izglasnjem. Mi znamo, da će taj prijedlog biti primljen. Ja pak naglašujem samo ovo: Kad ne bi bilo koalicijskog terora, kad bi i članovima klubova vladine većine bila dana sloboda, ja sam uvjeren, da taj zakon ne bi u parlamentu dobio većine, ako bi se rješavao strogo parlamentarnim putem.

Izjavljujem u ime Jugoslavenkog Kluba, da toga zakonskog prijedloga ne možemo primiti.

Hrvatska pučka Novinska Zadruga.

Poziv na upis u „Hrvatsku Pučku Novinsku Zadrugu“ u Zagrebu.

Naša katolička štampa nalazi se u veoma teškim financijskim prilikama. Uzdržavaju je duševni radnici s najvećim žrtvama. Nепrestano podizanje i onako vrlo visokih tiskarskih cijena i teške životne prilike radnika, koji su prinuđeni nēprestano boriti se za povišicu svojih plaća, uvećava te žrtve gotovo u beskraj.

Dosadanje nas iskustvo uči, da se katolička štampa može održati u borbi s liberalnom i bezvjerskom štampom i da može uspješno vršiti svoje dužnosti prema narodu u ovo teško doba samo onda, ako se svi oni, koji za tu štampu bilo na koji način rade, organizuju na zadrugarskom osnovu. Ta je misao dovela potpisane do odluke, da osnuju „HRVATSKU PUČKU NOVINSKU ZADRUGU“ na temelju samopomoći i uzajamnosti s ograničenim jamstvom.

Da uzmogne što više katolika postati članovima ove zadruge, ustanovljena je visina jednoga združnoga udjela s Din: 100.—, a jamstvo je dvostruko. Zadaća je ove zadruge, nabaviti tiskaru, štampati katoličke novine, časopise i knjige.

Poradi toga se obraćamo na sve katolike s pozivom, da upisom jednoga ili više združnih dijelova pristupe u „Hrvatsku pučku novinsku zadrugu“.

Time će najbolje izvršiti svoju dužnost, koji im nameće njihovo vjersko, kulturno, socijalno i političko naziranje.

Upisnina iznosi za svakoga člana bez obzira na broj združnih dijelova Din. 10.—. Polovica se upisane svote mora uplatiti odmah, jedna četvrtina do 1. kolovoza, a zadnja četvrtina do 31. prosinca 1922.

Tko želi pristupiti kao zadrugar, neka se s običnom dopisničom obrati na „Hrv. pučku novinsku zadrugu“ u Zagrebu, poštanski pretnac 153, koja će mu odmah poslati uplatne listove čekovnog ureda i ostale tiskanice.

U Zagrebu, na dan Presvetoga Trojstva 1922.

Dr. Janko Šimrak, nar. poslanik,
Dr. Ante Dulibić, nar. poslanik,
Dr. Josip Andrić, novinar,
Dr. Augustin Juretić, Zagreb.
Dr. Velimir Deželić, nar. poslanik,
Dr. Stjepan Filipović, sveuč. prof.,
Dr. Vendo Megler, tvorničar,
Dr. Zvonimir Sprajcar, Sarajevo,
Dr. Mojsije Violoni, Brčko,
Dr. fra Dominik Mandić, Mostar,
Jerko Vodanović, Split,
Vjekoslav Gortan, ravnatelj,
Antun Matasović, ravnatelj, Djakovo
Pavao Jesih, Zagreb.

Budimo novovjeki apostoli-širitelji katoličke štampe!

Obmanjivanje.

Mjesni demokratski organ u svom posljednjem broju sav se rastapa od pričanja, što su sve gg. komesari šibenske općine dr. Rajević, dr. Smolčić i K. Sunara postigli tobože za naš grad. Bili su oni i kod Pribičevića i kod Krsteļa, i svi im obećali mnogo što lijepa, kao što je to već običaj u Beogradu, gdje se ni zakoni ne drže, a kamo li ministarska obećanja. Docet Kumanudi i drugovi! No na sve to se ne bismo ni osvrtao, da demokratsko glasilo ne će da ne upućenoj javnosti dađe rog za svijeću i prikaže, kako su šibenski demokrati prvi uzeli inicijativu za osnivanje šibenske oblasti.

Prije svega od njih je kao demokrata nehonetno i neznačajno, što nemaju smjelosti otvoreno braniti centralistički sistem, koji su stvorili oni u društvu sa radikalima, sistem, koji onemogućuje zdravi i pravilni razvitak svih dijelova ove države i svih triju plemena. Kad njih su digli svoj glas protiv tomu i takvom sistemu i muški istupili protiv svojim vodama u svjedožni stranci, kao što su to učinili Boža Marković, Grol, Tomljenović, Rojc, Anđelić i drugi, oni sada hoće da se ispruju kao neki zatočnici interesa oblasti šibenske.

Vrlo je dobro poznato toj gospodi, da je Pučka stranka preko svojih poslanika žestoko vodila i danas isto tako neumorno vodi svoju borbu za zdravi, organski razvitak cijele države. No kad joj nije uspjelo, da u Skupštini zasad prođe sa svojim predlogom, nastojali su njeni poslanici. da barem, koliko je bilo moguće i korisnije po narod, podjelu na oblasti dovedu u jedan što prirodni i gospodarskim i kulturnim težnjama odgovarajući sastav. Poslanik Dr. Dulibić predlagao je pri raspravi o podjeli Dalmacije najprije nedjeljivost, a kad sa tim nije mogao prođjeti, jer to nijesu htjeli ni demokrati ni radikali, onda im je iznio prijedlog o podjeli Dalmacije na dvije oblasti, šibensku i splitsku, ali uzalud.

Da su demokrati odista toliko prijatelji Šibenika, kakvi se hoće sad da prikažu, to im je bila najbolja zgoda, da onom prilikom to i posvjedoče, i podupru i kod svojih ministara prijedlog Dulibićev. Često se čuje baš od strane njihovih ili njima blizu, kako mi ne ćemo, da sa njima saradujemo ni na opće korisnim i po grad ili ko-

tar važnim poslovima, a evo njihove slike, u kojoj se odražuje sva sitničavost i zagriženo strančarstvo šibenskih demokrata.

I sad, kad je stvar gotova, izlaze oni na javu i iznose prijedlog o šibenskoj oblasti. Tko pročita gornje retke i tko pozna cio razvitak, samo će se ironično nasmijehnuti.

Političke vijesti.

Odgoda oblasnih izbora. Prema zadnjim vijestima, koje nam stižu iz Beograda, bit će sigurno odgođeni oblasni izbori, jer u vladinim strankama postoje velike razlike u mišljenju. Ministar unutrašnjih djela dr. Marinković je naime 20. ov. mj. podnio na sjednici Narodne Skupštine novelu za zakon o oblasnim i sreskim samoupravama, u kojoj predlaže, da se u zakonu briše 2. točka prelaznih naredenja, a koja glasi: da se u roku od tri mjeseca, po stupanju na snagu ovoga zakona imaju provesti izbori za oblasne skupštine. Pošto će ova novela biti primljena, to će se izbori

za oblasne skupštine provesti prve nedjelje mjeseca listopada, a 5. studenoga bile bi redovito sazvane oblasne skupštine, ako se prije ne stro-pošta ovaj gnjilji režim, koji upropašćuje i narod i državu, što bi bilo poželjno.

„Ljubav“ dra Krsteļa prema našim bjeguncima iz nespašenih krajeva. 16. ov. mj, u Narodnoj se Skupštini raspravljalo o interpelaciji glede ukinuća potpore bjeguncima iz Primorja i Koruške. Vlada je svaki mjesec odredila svotu od 8 milijuna dinara kao potporu za ruske vrangelovce, koji su izvan državne službe, a hrvatskim i slovenskim bjeguncima ne će da je dađe. O toj su stvari govorili razni opozicionarni poslanici, među kojima i poslanik Pučke Stranke Žebož. Ovaj posljednji opisao je trpljenje i bijedu slovenskih i hrvatskih bjegunaca iz Koruške i Primorja. On je nabrojio krupne grijeh centralističke vlade. Naši podanici ostaju bez službe, koje dobivaju tudinci u milijunske potpore. Koruškim i primorskim dacima vlada ne daje potpore,

Pitanje ishrane Dalmacije.

(Odgovor Ministra financija na upit nar. poslanika dra Ante Dulibića o pitanju ishrane Dalmacije.)

Na Vaš upit od 2. studenoga pr. god. upućen mi od gospodina predsjednika Narodne skupštine aktom br. 229/1921. godine, čast mi je odgovoriti slijedeće:

Pitanje ishrane Dalmacije riješeno je u vezi sa ishranom ostalih pasivnih krajeva u Kraljevini i to tek pošto su riješenjem Ministarskog Savjeta br. 881 od 27. veljače 1922. godine, a na prijedlog Ministarstva socijalne politike odobreni potrebni krediti za samu nabavku hrane.

Čim su počeli prispijevati transporti hrane, učinio sam prijedlog Ekonomsko-financijskom komitetu ministara, da se hrana oslobodi pri uvozu od naplate uvozne carine, tako da je odlukom pomenutog komiteta od 13. ožujka tek. godine odobren uvoz bez naplate carine za Općinske Zajednice iz Splitske 20 vagona raznog žita; za općinu šibensku 7 vagona kukuruza; za grad Split 20 vagona rizeta; za grad Budvu 10 vagona kukuruza i 10 vagona pšenice.

Odlukom Ekonomsko-financijskog komiteta ministara od 28. III. tek. godine, a na moj prijedlog, odobren je uvoz bez naplate carine Općinskoj Zajednici u Dubrovniku 30 vagona

hrane i Općinskom Upraviteljstvu u Jelsi 5 vagona kukuruza i 5 vagona pšenice.

Pošto je u međuvremenu i Ministarstvo socijalne politike organizovalo ishranu pasivnih krajeva i odredilo ustanove i lica, koja će se starati o prijemu i raspodjeli nabavljene hrane, odobren je uvoz bez naplate carine za jedan kontingent od 1500 vagona kukuruza, od kojeg kontingenta je određeno za Općinske Zajednice u Šibensku 150 vagona; u Splitu 150 vagona; u Dubrovniku 100 vagona i Kotoru 100 vagona.

Potrebna naređenja carinarnicama u pogledu oslobođenja od carine izdavana su telegrafski, tako te su transporti na vrijeme mogli biti primljeni.

Opaska Uredn.: Za danas donosimo ovaj „dosta brzi“ odgovor ministrov bez komentara. U dojučeršnjem broju ćemo se na nj osvrnuti osobitnim obzirom na to, kako su demokrati pitanje ishrane kod nas izrabili i izrabljuju u svoje stranačke svrhe, pripovijedajući i prikazujući narodu, kao da to nije nabavljeno državnim i narodnim novcem, nego da im sve to oni velikodušno darivaju.

a Rusi študiraju udobno na državni trošak. Naši se državni namještenici reduciraju bez daljnega, a na njihova se mjesta postavljaju Rusi. Na to je sve odgovorio ministar za socijalnu politiku dr. Krsteļ: **Ako primorski i koruški bjegunci nijesu zadovoljni sa sadašnjim stanjem, neka se vrate, odakle su došli.** Ako to nije cinizam, onda ne znamo, što je cinizam! Radi ovoga odgovora nastala je u Narodnoj Skupštini zaglušna buka

Talijani hvale Krsteļa! Tršćanski, rimski i milanski listovi donose vijest iz Beograda, da je ministar dr. Krsteļ na sjednici Ministarskog Savjeta izjavio, da će podnijeti demisiju, ako vlada bezodvlačno ne ratifikuje zaključni sporazum s Italijom. To vijest talijanski listovi popraćuju riječima priznanja, ističući Krsteļevu lojalnost. Kada Talijani tako hvale Krsteļa, bit će da imaju i zašto, jer ugovor s Italijom, koji je njegovo djelo, zaslužuje s talijanske strane takvu pohvalu.

Haška konferencija. 15. ov. mj. sastala se u Hagu nova međunarodna konferencija, da nastavi ono, što u Đenovi nije moglo biti dovršeno. Ovaj put se nijesu sastale sve države. Dosad je već održano nekoliko sjednica, ali se sad već vidi, da ona ne će biti ni izdaleka od onolike važnosti, kao što je bila denovska. Najvažnija će biti **rasprava o Rusiji.** Raspravljat će se najviše o one tri stvari, kod kojih je rusko pitanje i u Đenovi zapelo, a to su: 1. ruski dugovi, 2. što Rusija traži nove zajmove, napokon 3. što boljševici ne će da priznaju pravo privatnog vlasništva. Za to su izabrane na ovoj konferenciji u Hagu tri komisije, i to jedna za ruske dugove, druga za zajmove i treća za pitanje privatnog vlasništva. U svakoj komisiji ima 11 članova, pa u svakoj imadu svoga zastupnika: Engleska, Francuska, Belgija, Italija i Japan, a ostalu šestoricu biraju ostale države. Pošto će mala Antanta opet zajednički raditi i u Hagu, kao što je to bilo i u Đenovi, imat će ona u svakoj komisiji svoga zastupnika, bio to Jugoslaven, Čehoslovak, Poljak ili Rumunj. Rusko zastupstvo na konferenciji u Hagu vodi Litvinov, a uz njega su još Krasin, Rakovski, Krestinski i Sokolnikov, a osim njih još jedanaestorica stručnjaka. Jugoslaviju zastupaju Mihajlo Gavrilović, dr. Bogdan Marković, dr. Strahimir Miletić s još nekim drugima: sve sami Srbi!

PODLISTAK

Don Marko Vežić, Jadrtovac:

Svijetnjaci.

Kod nas je drevni običaj, a bit će da je tako i kod vas tamo, da se na žezin sv. Ivana Krsteļa, uoči velike ivanje, užiju svijetnjaci. Ti ćeš našesuriti drače, šušnja, suhe bobovine, te svega, čega se namahneš, da lakše plane i dogori, na osamljenu i povišočijemu mjestu, podalje od plasta pojata, jara, kozarica te stojnih kula, a isti ćemo posao obaviti i mi amo s ovoga svoga kraja i u svome komšiluku. Od jedne, u tvrdi smrak, kad ti to nijesi ni iščikao, plane jedan svijetnjak ovdje, drugi do tren ondje, treći podalje, dok se još nijesi ni ogleđo po odaljenim vršcima i uzbrežinama brdija okolnih brojnih kapitanija u zasež. Svakuda plamsa, te blagu i utihanu ivanjsku noć obavija nećim bajoslovnom i mističnim. Zazbilj zanimljiv i primamljiv prizor! Svijet se i komšijaci okupe i zgrnu, veseli u plamen bulje a on im, i onako od ljetne žege upočene obraze, i još žesćom grije.

Ta je zgoda osobita, zanosna i grlata davorija, te veselje i obradovanje za vrljčice mušičke i klapčiče. Za nju se oni još na zeman i svećano pripremaju, hihijućući i arlećući, te pjesmom sigru začinjajući, naljeću na svijetnjake, da ih junački preskoče. Iz podaljšega se stisnu i zaletu, poput naprasnih aveti iz tmice izvrcu i na svjetlost nasmu. Tko je horniji i sigurniji junak, on se bliže sredine drži, dok su najnaočniji oni, koji posred srijede disnu. svijetnjak preskoče, i do tren se sa protivna kraja veseli i junački jedan u drugoga zagledaju.

No nije to taman čudo nad čudstva, da ćeš se ti nagledati i postarije čeljadi, te čak gronule starosti, a na mahove i bolnika, da svijetnjake preskakujul Opreznije će se oni i kraja držati, te odatle od ražežena plamena, da ih on ne lizne, te ženscima pletenice, a muškima i pogrušali brk opuri. Netom plamen pritiša i snagom oduši te smalakeš, onda će i oni svakojaki na nj da jurisaju. Jedni se do tren zdravi i veseli s onoga kraja ukažu, a podkojeki, kad je kō u ruci držao, da će se ostofečke na nogama održati, puc, kō tor-

bak se u lug povalja. Izdali „donji“, pa se nije ni čuditi toj nenadnoj neprilici.

Kako bilo da bilo, golema je to žrtva po staričkove škljocave i šegave noge. a bi po svakojaka pluća, kad ona ne bi bila nadomirena i obilatom napojnicom.

Napojnica! O čemu to zboriš, maččin sine! I te kakva napojnica, te begovski sićar, jer drugačije ne znam, bili bilo u računu — kamen uz brijeg valja, pa ga od jedne pustiti, da se nizbrdo kotrlja! — Te i te napojnice. Kad su tvrde gole i tvrde litice ponad našim selom, nu još je tvrde i nepokolebljivo vjerovanje našega amo puka i naroda — a što on tvrdi, to i činjenicama dokazuje — da uoči ivanje tri puta svijetnjak preskočiti: od ivanje do ivanje ne će te glava zaboljeti.

— Je li te kad zaboljela glava?

— Boli i sada.

— A što onda zamjeraš stricu Iviši i gubićine krivljaš; što mu je segodišta na ivanji žezin žičelina s jednoga trošna opanka za drugi zapela i on, poput ono Miše u kaljanu, očeno usred svijetnjake i oblužio se.

Brže su ga bolje istegli, a kao mu je opurilo obrijetku kosu i brčinu, pe zagarinom i zapalinom pričelo zaudarati, što to mari? — Ili vi baš cijenite, da je u onoj dvojnoj dlaci ispod nosa čitavo poštenje, a u ona dva biča kose sva skupljena pamet? — Jest ga, brate, je li i u jednoj špići čitavi plug! Sve je to prazna spužalina, kad preostaje još ono drugo: „od ivanje do druge ivanje“ i t. d., što slijedi. A kad se, da je znati, striko Iviša nije i pred mnoim i pred svakim živim bijedao sa svoje teške gřivobolje? — Kakva bila da bila, kosa će se iznovice pojmiti, a brk razbuzati i osiliti, nu glava i njezini nemili trzaji, to su zmije ljute, koje su Ivišu dosada krale, pa mu ih odsad i ne spominjite.

— A od prošaste ivanje?

— Eno vam strica, nije vam preko svijeta do njega. Kod njega se prikopajte, jer meni vjerovati i ne vjerovati.

Već gdje je Svilaja, gdje li sinje more, te i ivanje i jućerašnji sv. Lovro! Nitko se amo kod nas ne spominje, da bi kome na um palo: o Lovrjencu svijetnjake paliti, pa toga ja ne bih

JADRANSKA BANKA A. D. U BEOGRADU

ČISTA BILANSA

AKTIVA

31. DECEMBRA GOD. 1921.

PASIVA

	Dinari		Dinari			Dinari		Dinari				
Blagajna:					Akcijonarska glavnica				30,000.000 —			
a) gotovina	22,792.073	62			Redovni rezervni fond				15,000.000 —			
b) žiro račun kod Nar. banke	6,100.695	58			Ulozi:							
c) kuponi	9.133	77	28,901.902	97	a) na knjižicama	63,430.998	41					
Valute				1,838.478	07	b) po tekućim računima	192,286.007	60	255,717.006	01		
Menice				85,401.267	02	Verovnici:						
Devize				1,201.912	26	a) reeskompt kod Nar. banke	2,000.000	—				
Vlastite hartije od vrednosti				61,243.790	86	b) ostali verovnici	194,805.937	01	196,805.937	01		
Konsorcijski poslovi				1,591.939	58	Garancije				19,203.889	85	
Dužnici:						Prelazne stavke				4,245.705	34	
a) novčani zavodi	74,304.156	03				Čisti dobitak god. 1921.				4,522.986	14	
b) ostali dužnici	245,649.896	71	319,954.052	74								
Dužnici za garancije				19,203.889	85							
Nepokretnosti				6,158.290	—							
Inventar				1	—							
				525,495.524	35						525,495.524	35

Predsednik Upravnog odbora:
Franjo Duboković v. r.

Direktor:
Č. Kamenarović v. r.
član Upravnog odbora.

U BEOGRADU, 31. decembra 1921.

Sravnjeno sa knjigama i priložima te pronadjeno u redu:

NADZORNI ODBOR:

Za knjigovodstvo:

Janko Jovan v. r.

Gustav Pirc v. r.

Prokurista **J. Skojić v. r.**
Ovlaštenik **A. Pečar v. r.**

Dr. Otokar Ribarž v. r.

III. emisija deonica Jadranske Banke a. d. u Beogradu.

Izvršujući zaključak redovite glavne skupštine deoničara od 27. maja 1922., potpisani Upravni odbor objavljuje povišenje deoničke glavnice od Din. 30,000.000.--

na Din. 60,000.000.—

izdanjem novih

nom. Din. 30,000.000.--, t. j. 300.000 komada deonica po nom. Din. 100.--

s pravom na dividendu za godinu 1922.

Emisija novih deonica provesti će se pod sledećima uslovima:

1. Deoničari imaju pravo, da na svaku staru deonicu optiraju po jednu deonicu III. emisije po tečaju od Din. 160.— više 5% kamata od 1. januara do 30. juna 1922. (Din. 4.—) po komadu, plativo prigodom upisa.

2. Sa deonicama, koje po starim deoničarima ne budu optirane, raspolagati će Upravni odbor na taj način, da će ih ustupiti u prvom redu deoničarima, koji će htjeti dobiti daljne deonice preko prava prvenstva, a zatim i nedeoničarima. Cena je neoptiranim deonicama ustanovljena sa Din. 190.— više 5% kamata od 1. januara do 30. juna 1922. (Din. 4.75) po komadu, a ima se uplatiti prigodom prijave.

Što se preko broja neoptiranih deonica bude potpisalo i uplatilo, biti će repartirano, a suviše položene uplate biti će vraćene.

3. Deoničari, koji žele izvršiti svoje pravo opcije, dužni su predložiti svoje stare deonice na prebiljegovanje u razdoblju od 15. do 30. juna 1922. na blagajnama:

- Jadranske banke, a. d. u Beogradu ili njenih podružnica u Cavtatu, Celju, Dubrovniku, Ercegovnom, Jelsi, Korčuli, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Sarajevu, Splitu, Šibeniku i Zagrebu;
- Jadranske banke d. d. u Trstu ili njenih podružnica u Beču, Opatiji i Zadru;
- Banke i štedionice za Primorje d. d. na Sušaku ili njenih podružnica na Rijeci i u Bakru;
- Frank Sakser, State Bank, New-York;
- Banco Yugoslavo de Chile, Valparaiso, Antofagasta, Pueta Arenas, Puntro Natales, Porvenir.

Ista mjesta primaju i prijave izvan opcija.

4. Razlika između nominalne vrednosti i emisijih tečajeva novih deonica pripasti će, po odbitku troškova emisije, redovitom rezervnom fondu banke.

5. Deoničar, koji ne bude u propisanom roku prijavio pravo opcije i izvršio uplatu, gubi opsijsko pravo.

6. U svrhu osiguranja III. emisije osnovan je posebni sindikat.

Članom sindikata može da postane pod ustanovljenim uvetima svaki deoničar, koji poseduje ili zastupa najmanje 1000 deonica. Tko želi sindikatu pristupiti, neka se obrati Upravi Sindikata kod Centralnoga ureda Jadranske banke u Ljubljani, odakle će primiti detaljne uslove za pristup.

U Beogradu, dne 14. juna 1922.

Upravni odbor Jadranske Banke a. d. u Beogradu.

P. N. Svećenicima, Crkovinarstvima i Trgovcima javljam, da izrađujem iz pravog pčelinjeg voska svijeće u svim veličinama, koje se ne krive, ne kaplju, ne dime i ne udaraju patvorinom.

Kupujem svaku kolikoću pčelinjeg voska i meda. U zamjenu svijeća primam okapine.

Cijene umjerene!

Vlasnik

Odlikovane Tvornice voštanih svijeća

Vladimir Kulić - Šibenik.

Hrvatska zadružna tiskara u Šibeniku

prima na izradbu sve zasjecajuće radnje, te je opskrbljena vlastitom knjigovežnicom.

Izradba brza i solidna

Umjerene cijene.

Otpremu robe sa stanice Bakar u luku i obratno, te ukrcaj na parobrode preuzima najbrže i najkulantnije

Opravništvo Dalmatie - Bakar

t. j. tt. FOREMPOHER i drug

Vlastita skladišta brašna, tjestenine i žitarica

POMORSKA AGENCIJA.

Brzjavni: FOREMPOHER, Bakar

Telefon br. 14.

Najuspješnije se oglašuje u „Narodnoj Straži“!

KNJIŽARA FILIP BABIĆ - ŠIBENIK (HRVATSKA KNJIŽARNICA - ZADAR)

Novo moderno uređen i povećan posao. — Potpuno skladište Jugoslav. knjiga. — Veliki sortiment knjiga stranih jezika. — Tvorničko skladište papira uz najjeftinije cijene. — Sav pribor za urede, općine i škole. — Skladište školskih knjiga. — Prima pretplate na stručne i periodične časopise svakog jezika i struke. — Muzikalije svake vrsti. — Pribor za pisače strojeve Stenzil i Karbon-papiri.

Otprema brza i točna a cijene jeftine. — Solidna posluga.

PAPIRNICA

GRGO RADIĆ

(prije A. et G. Rude)

ŠIBENIK (Glavna ulica).

Bogati izbor svih vrsti umjetničkih dopisnica, te šibenskih razglednica.

Prodaja školskih potrepština, raznog papira te sve vrsti kancelarijskog pribora.

Trgovina raznih parfema, mirmirisnih sapuna, praška za zube i slično, te raznih igrački za djecu.

Cijene umjerene!

DROGARIJA VINKO VUČIĆ - ŠIBENIK

Skladište kemijskih proizvoda, laka boja, gumenih predmeta i o.

OPTIKA.

Naočala — Cvikera.

Izvršuje svaku izradbu po oku. Iječničkom propisu. Primaju se popravci.

BRAĆA GRUBIŠIĆ :: ŠIBENIK

TELEFON 36

Po najnižim dnevnim cijenama nudjamo rezanih i iscjepanih bukovich i hrastovih drva za gorivo.

Po želji kupca obavlja se dostava i kući.

Prva jugoslavenska odlikovana tvornica

Maraškina i Likera

PETAR BUZOLIĆ - SPLIT

Jadranska ul.

Telefon br. 274.

Proizvađa:

Prvoklasnu odlikovanu vrst: MARAŠKINA marke „SOKOL“ i „TRIGLAV“.

Obljubljene LIKERE: Višnjevicu - Pelinkovac - Kruškovac, i t. d.

Cognac Medicinal - Cognac Vieux - Jamaica i Tea Rum.

RAKIJE: Borovicu - Šljivovicu - Travaricu.

SIRUPE: Marenu - Granatinu - Frambua - Limonadu.

GIJENE UMJERENE!

Otprema brza i tačna. — Cijenik se šalje trgovcima na zahtjev.

Glavno Zastupstvo tvornica „Sufid“

Karbida, Kalciumcianamida i ostalih

umjetnih gnojiva za državu S. H. S.

Grubišić & Comp.

ŠIBENIK (Dalmacija)

Upute i cijene daje tvrtka na zahtjev.

Brzjavni: Cianamid

Telefon Br.

Zadružna gospodarska banka d. d.

Glavna ulica br. 122
I. kat.

Podružnica Šibenik.

Brzjavni naslov: Gospobanka
Telefon br. 16.

Centrala Ljubljana.

Podružnice: Đakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split.

Ispostava: Bled. — Interesna zajednica sa: Sveopćom zanatlijskom bankom d. d. u Zagrebu i njenom podružnicom u Karlovcu te Gospodarskom bankom d. d. u Novom Sadu.

Glavnica i pričuva skupa sa afilijacijama R. 50.000.000.

Podjeljuje trgovcima kredite, eskomptira mjenice, lombardira vrijednosne papire, kupuje i prodaje valute i devize, prima uloške, na tekući račun i na knjižice te obavlja sve bankovne i burzovne transakcije uz najpovoljnije uvjete.